

OECD Journal on Development
Development Co-operation - 2007 Report
Volume 9 Issue 1

Summary in Norwegian

OECDs utviklingsmagasin

Utviklingssamarbeid – rapport for 2007, volum 9, utgave 1

Sammendrag på norsk

- Rapporten om utviklingssamarbeid gir deg en årlig oppsummering av trendene innenfor internasjonal bistand.
- Graden av måloppnåelse i bistanden måles på et scorekort med 12 variabler. Årets rapport viser klar fremgang bare på 5 av disse variablene.
- Rapporten inneholder også 12 "erfaringer" fra stedsundersøkelser av hvilken administrering av bistanden som gir de beste utviklingsresultatene.

Den årlige rapporten om utviklingssamarbeid (DCR) har som formål å informere offentligheten om de siste trendene innen internasjonal bistand. Den gir deg verdens mest omfattende statistikk om bistandssamarbeid det siste året, og forsøker å gi en viss analyse av hva dataene i statistikken betyr. Det statistiske vedlegget inneholder definitiv og oppdatert informasjon fra både medlemmene i DAC (OECDs utviklingskomité) og andre bidragsytere.

Et scorekort for resultater 12 mål på utvikling

I denne rapporten omtaler styret i DAC utviklingen av offisiell utviklingshjelp (ODA) siden midten av 2003 og gjennomgår utviklingen sett mot et antall mål som er ment å gi en evaluering av resultatene av utviklingssamarbeid. Disse kan deles inn i seks områder: bistandsvolum, bistandsfordeling, utsatte situasjoner, bistandseffektivitet, mottakerlandenes innsats samt resultatoppnåelse. Den endelige indikatoren beskriver utvikling i retning av de såkalte tusenårsmålene.

Bistandsvolum

Mål 1: Bidragsyterne gir minst 75 milliarder dollar i nettoutbetalinger (i 2002-priser og valutakurser). **OPPNÅDD**

Nettoutbetalingene i 2006 beløp seg til totalt 77,8 milliarder (når vi unntar hjelpen til Irak, er beløpet USD 70,7 milliarder).

Mål 2: Hoveddelen av den økte bistanden består i faktiske overføringer av ressurser til utviklingslandene. **IKKE OPPNÅDD**

Hoveddelen av bidragsøkningen fra 2002-utgangspunktet på USD 57,5 milliarder til USD 77,8 milliarder (beregning basert på 2002 USD) gjaldt gjeldslette, noe som har hatt en svært positiv effekt på mange av landene i den senere tid. Ikke desto mindre er effekten av en gjeldslette noe fremtidig, og det vil være svært viktig å opptrappe programbistanden hvis vi skal nå målene for den offisielle utviklingshjelpen som er forutsatt i DAC-medlemmenes forpliktelser (se simuleringstabell under mål 1).

Bistandsfordeling

Mål 3: Andelen av den offisielle utviklingshjelpen som går til de minst utviklede landene (LDC-land) og andre lavinntektsland (OLIC-land) har vokst betydelig. **OPPNÅDD**

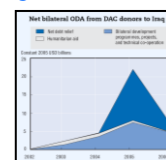
Andelen av den offisielle utviklingshjelpen (ODA) som går til de fattigste landene, økte fra 40 % av netto bilateral ODA i 2002 til 46 % i 2006. For ODA totalt var økningen fra 47 % til 49 %. To spesielle faktorer i 2006 forårsaket denne økningen: en økning i bistanden til Irak og slettingen av store deler av Nigerias utenlandsgjeld.

På regionalt nivå er det en markert økning i Afrikas del av programbistanden,

[Figur 1.1] DAC-medlemmenes netto ODA 1990–2006 og DAC-sekretariatets simuleringer av netto ODA for 2007–2010

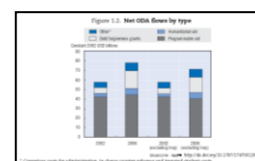
[Diagram 1.2.] Netto bilateral ODA fra DAC-givere til Irak

[Boks 2] Hovedgivere som har Irak blant sine fem største mottakere

Land	Netto ODA (USD milliarder)	Andel av Iraks totale netto ODA
USA	12,7	16 %
Japan	10,2	13 %
Frankrike	9,4	12 %
Storbritannia	8,2	11 %
Tyskland	7,1	9 %
Canada	6,0	8 %
Italia	5,9	8 %
Spania	5,8	8 %
Belgia	5,7	7 %
Den fjerde største mottaker	5,7	7 %
Den femte største mottaker	5,7	7 %

[Figur 2] Netto ODA-strømmer etter type

selv om det fortsatt skal mye til for å oppfylle løftene som ble avlagt på G8-møtet i 2005 om å doble den offisielle utviklingshjelpen til Afrika innen 2010 (i forhold til 2004-nivå).

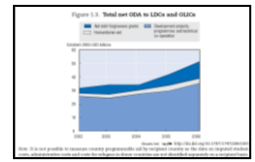
Mål 4: En høyere andel av den offisielle utviklingshjelpen (ODA) går til land som har mange fattige mennesker, men som skikker seg vel. **IKKE OPPNÅDD**

Belønner bidragsyterne gode resultater? Vurdert ut fra andelen av netto bilateral utviklingshjelp som går til land i de to øvre lagene av Verdensbankens IDA-ressursfordelingsindeks (IRAI) – der alle er LDCer eller OLICer – er svaret "nei", uansett en betydelig faktisk økning. Andelen tildelt til denne gruppen sank fra 19 % i 2002 til 17 % i 2006.

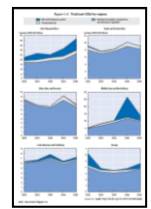
Mål 5: Nødhjelp og humanitær hjelp er for nedadgående, i det minste som del av det totale bistandsbildet. **IKKE OPPNÅDD**

Til tross for håpet om at behovet for nødhjelp og humanitær hjelp skulle minske, har dette faktisk steget – fra 5 % av den totale offisielle utviklingshjelpen (ODA) i 2002 til 6 % i 2006. I absolutte tall økte denne hjelpen med 90 % mellom 2002 og 2006.

[Figur 3] Total netto ODA til LDC- og OLIC-land

[Figur 4] Total netto ODA etter region

Utsatte situasjoner

Mål 6: Godt gjennomtenkte intervensjoner gjøres i svake land som har mulighet for effektive overføringer. **IKKE KLARLAGT**

I fremtiden er det sannsynlig at en stadig større del mennesker som er svært fattige og som lever under de verste sosiale og miljømessige forholdene, kommer til å bo i "utsatte land". Selv om det finnes tegn på bedring i felten, må det gjøres langt mer for å maksimere virkningene av giverintervensjoner i utfordrende situasjoner, for eksempel trengs det et bedre giversamarbeid og større satsing på etablering av kompetente og pålitelige lokale institusjoner.

Bistandens effektivitet

Mål 7: En høyere andel ubundet hjelp. **OPP NÅDD**

Det er gjort fremskritt – til et visst punkt. Et antall DAC-medlemmer har enten helt eller nesten helt fjernet bindingene fra sine bilaterale bistandsprogrammer. Andelen av økonomisk bistand fra DAC-medlemmer registrert som ubundet økte fra 42,5 % i 2002 til 53,0 % i 2006, men siden en stor del av den økonomiske bistanden ikke er rapportert, er bildet ikke fullstendig. Videre er det slik at en stor del av kontraktene som er finansiert gjennom ubundet bistand, fortsatt går til leverandører i giverlandet.

Mål 8: Mye mer bistand er direkte rettet inn mot lokale prioriteringer, programmer og systemer og er oppført i mottakerens budsjetter. **IKKE KLARLAGT**

Et mål på fremgang når det gjelder å rette inn bistanden mot mottakernes planer og systemer, er andelen av bistanden (gitt til stater) som er registrert i mottakerlandets budsjetter. En undersøkelse i 2006 viste at graden av

oppnåelse her varierte svært både mellom DAC-medlemmene – fra 24 % til 87 % – og mellom mottakerlandene – rundt regnet fra 32 % til 99 %.

Mål 9: Harmoniseringsindikatorer viser et kvantitetsprang fra utgangspunktet i 2002/2003. **IKKE KLARLAGT**

Harmonisering henviser til hvordan giverne samarbeider for å redusere unødige kostnader, både internt og i forhold til mottakerne. Én nyttig harmoniseringsindikator er andelen av analysearbeid som utføres i fellesskap. Blant DAC-medlemmene varierte andelen av harmonisert arbeid fra 12 % til 80 %.

Mål 10: Bruk av midler på teknisk samarbeid er vesentlig effektivisert. (Dette inkluderer mer koordinert bistand, mer utstrakt bruk av landenes egne systemer og av lokal og annen relevant kompetanse.) **IKKE KLARLAGT**

Et problem ved bruk av dette målekriteriet – for både giver og mottaker – er at så mange ulike typer hjelp rapporteres under fellebetegnelsen "teknisk samarbeid". For øyeblikket er det ikke klarlagt om det har skjedd noen fremgang her.

Mottakerlandenes innsats

Mål 11: Mottakerne utvider sitt tjenestetilbud og øker sine inntekter med flere prosentpoeng slik at de unngår en usunn avhengighet av bistand. **OPPNÅDD**

Bistanden skal bare være et tillegg til utviklingsbestrebelsene i de enkelte landene, ved siden av landets offentlige satsing på helse og utdanning og landets egne inntekter (i prosent av BNP). Det er vanskelig å måle dette helt nøyaktig, men det ser ut til å skje en inntektsvekst (fra ca. 15 % i 2000 til 18 % i 2004). Spesielt i Afrika sør for Sahara har inntektsveksten oversteget økningen i den offisielle utviklingshjelpen (ODA) i perioden 2001–2006.

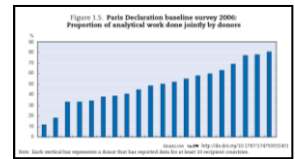
Resultatoppnåelse

Mål 12: Økt og mer effektiv bistand begynner å gi resultater i form av raskere fremskritt i retning av de tusenårsmålene (MDG-målene) som er vanskeligere å nå, særlig i Afrika sør for Sahara. **EN VISS – MEN UTILSTREKKELIG – FREMGANG**

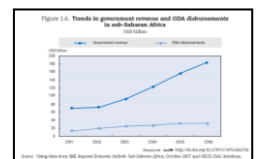
På mange måter er dette det viktigste målet. Imidlertid vil målingen av utvikling med denne variabelen avhenge av tre ting:

- **Tilstrekkelig tilgang til grunnleggende statistikk.** Dette er fortsatt et problem i forhold til flere indikatorer.
- **En klar forestilling om utviklingshastighet over tid.** Basisåret for tusenårsmålene er faktisk 1990, selv om målene ble utformet på tusenårstoppmøtet i 2000. I de fleste tilfeller ser vi derfor på resultatoppnåelsen over de første 15 årene av en 25-årsperiode.

[Figur 5] Paris-erklæringen, basisundersøkelse 2006: Andelen analysearbeid utført av givere i fellesskap

[Figur 6] Trender innen statlige inntekter og ODA i Afrika sør for Sahara (milliarder USD, dagens priser)

- **En tydelig årsakssammenheng mellom bistand og resultater.** Resultatene kan i stor grad utgå fra lokal innsats, og det er derfor viktig å vurdere om bistandsintervensjonen kan være *én av flere sannsynlige årsaker* til en observert endring.

Fattigdomsmålet: Hvis de nåværende trendene vedvarer, vil vi nå inntektsmålet i god tid før 2015. Det er imidlertid usikkert om antallet mennesker med inntekt under én dollar vil ha falt til under én milliard.

Fremgang på andre fronter: Det er ikke sannsynlig at vi vil nå de gjenstående tusenårsmålene innen 2015 på globalt nivå eller i mange regioner (spesielt ikke i Afrika sør for Sahara eller stillehavsområdet). Ikke desto mindre ser vi tegn på rask fremgang andre steder:

- Antallet svært fattige mennesker i Afrika sør for Sahara har stabilisert seg. Andelen fattige er redusert med nesten 6 % siden 2000.
- Opptaket til grunntidning økte fra 80 % i 1991 til 88 % i 2005, i utviklingslandene har størstedelen av denne fremgangen skjedd etter 1999.
- Globalt har dødsfall forårsaket av meslinger falt fra 757 000 i 2000 til 242 000 i 2006, en reduksjon på 68 %. I Afrika var nedgangen på nesten 91 % i samme periode.
- I "overgangslandene" (sørøstre del av Europa og CIS-statene, tidligere stater i Sovjetunionen) har nedgangen i fattigdom siden 2000 vært minst like stor som den økningen mange av dem opplevde i 1990-årene.

Kan den internasjonale bistanden ta æren for denne utviklingen?

Den er opplagt ikke den eneste medvirkende faktoren. Likevel kan vi med sikkerhet si at økningen i den offisielle bistanden (ODA) til helse og utdanning i mange fattige land har gitt fremgang på disse områdene. Andelen fattige i verden faller omsider sterkt. Det synes usannsynlig at denne fattigdomsnedgangen ville vært mulig uten de kombinerte effektene – over mange år – av bistandsstøttede politiske reformer, forvaltningsbedringer og investeringer.

Veien til fremtiden: Aid for Trade

I dagens globaliserte verden ser vi klare beviser på at handel er en effektiv drivkraft bak økonomisk vekst, noe som i sin tur er en nødvendig del av fattigdomsbegrensningen. Imidlertid mangler mange utviklingsland den grunnleggende kapasiteten til å dra fordel av handelsmulighetene. De fleste givere har institusjonaliserte overføringer, dedikerte strukturer, profesjonelle team og egne arbeidsmetoder spesielt fokusert på å levere "mer" og "bedre" Aid for Trade, noe som reflekterer prinsippene i Paris-erklæringen om effektiv handel.

Læring av erfaring: Tolv erfaringer fra DACs stedsundersøkelser

I 2006 bidro DAC-medlemmene med mer enn 100 milliarder dollar i statlige bistandsmidler. Dette utgjør ca. 90 % av verdens samlede offisielle utviklingshjelp (ODA). Stedsundersøkelsene har gjort DAC-medlemmene oppmerksom på mange typer problemer. Av denne lærdommen har man trukket ut en serie på 12 erfaringer om hvordan bistand bør administreres for å gi de beste utviklingsresultatene. Disse erfaringene kan grupperes i tre generelle kategorier: strategi, organisasjonsstyring og leveransestyring.

Strategi

Erfaring 1. Finne det rette lovmessige og politiske fundament

Ha en klart uttrykt målsetting på toppnivå om hensikten med utviklingssamarbeidet, enten i lovmessig eller annen form, som har bred tilslutning og vil bevare sin relevans tilstrekkelig lenge.

Erfaring 2. Styre konkurrerende nasjonale interesser

Ikke la kortsiktig press ødelegge for de langsiktige fellesinteressene i effektiv utvikling.

Erfaring 3. Oppnå større konsekvens i utviklingspolitikken

Sette opp et klart mandat, og etablere mekanismer som sikrer at utviklingspolitikken evalueres med hensyn til effekten i fattige land.

Erfaring 4. Involvere offentligheten

Investere i å fremskaffe, måle og informere om resultatene av bistandsfinansierte aktiviteter.

Organisasjonsstyring

Stedsundersøkelser i den senere tid har vist at organisasjonsreformer synes å ha økende betydning for bistandens effektivitet.

Erfaring 5. Finne en lederskapsstruktur som fungerer

Involvere en tilstrekkelig erfaren og offentlig troverdig person som har et klart ansvar for å fremme et effektivt utviklingssamarbeid på det politiske nivået.

Erfaring 6. Unngå samkjøringsproblemer mellom institusjoner

Rasjonalisere strukturene for bilateral bistand slik at vi får en samordnet innsats på nasjonalt nivå.

Erfaring 7. Styre bidrag til multilaterale institusjoner

Arbeide for bedre samkjøring og konsekvens mellom dem som er ansvarlig for ulike aspekter av multilateral bistand.

Erfaring 8. Desentralisere styring til feltnivå

Desentralisering av styring til feltnivå kan være nyttig, men forutsetter høy kvalitet og gjennomarbeidede støttesystemer.

Leveransestyring

Erfaring 9. Styre oppskalering av bistanden

Radikale reformer i bistandsleveransene vil være svært viktige fordi givere da tvinges til å levere mer hjelp per medarbeider og effektivisere bistanden.

Erfaring 10. Ivareta en fokusert tilnærming til land og sektorer

De fleste DAC-medlemmene bør konsentrere sin bistand til færre land, færre sektorer og, spesielt, færre aktiviteter.

Erfaring 11. Prestasjonsbasert styring, evaluering og kvalitetskontroll

Det må arbeides for å utvikle en kultur som vektlegger resultatstyring og justering av tiltakene i tråd med dette. Men dette må skje på en måte som styrker, ikke svekker, lokale kontrollmekanismer.

Erfaring 12. Personalstyring

Det å skaffe og utvikle en velkvalifisert og motivert stab innenlands og utenlands er essensielt for funksjonsdyktigheten til ethvert organ.

Bistandseffektivisering: erfaringer fra helsesektoren Mellom 1999 og

2005 økte den helserelaterte utviklingshjelpen fra 6 til 13,4 milliarder dollar. Samtidig ble man klar over alvorlige flaskehalsar som blokkerte gjennomføringen av tusenårsmålene. Dette fikk givere og partnerland til å endre sin måte å gjennomføre tingene på, og med Paris-erklæringen som rammeverk klarte man å komme frem til viktige avtaler. Disse har bidratt til å få på plass mange av byggestenene på vei mot økt bistandseffektivitet, og det har resultert i vesentlige forbedringer på områder som barnedødelighet, bekjempelse av malaria og tuberkulose samt behandling av HIV/AIDS. Men vi har fortsatt et behov for å overvåke utviklingen slik at vi kan finne ut hva som gir resultater, og sette inn tiltak der resultatene uteblir.

The full Report can be accessed on www.sourceoecd.org/developmentreport

© OECD 2008

Denne oppsummeringen er ingen offisiell OECD-oversettelse.

Denne oppsummeringen kan reproduseres hvis OECDs copyright og originalens tittel angis.

Flerspråklige oppsummeringer er oversatte utdrag av OECD-publikasjoner opprinnelig utgitt på engelsk og fransk.

Disse er gratis tilgjengelige på OECDs Online Bookshop www.oecd.org/bookshop/

For ytterligere informasjon, ta kontakt med OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate: rights@oecd.org eller per faks: +33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Besøk vårt nettsted www.oecd.org/rights/